

DSKE

Dansk Selskab for Klinisk Ernæring
www.dske.dk

Velkommen til initiativmøde

Ernæring til patienter med leversygdom

Tid: Tirsdag den 9. marts 2010, 17.00-19.00

Sted: Auditorium B, Århus Universitetshospital, Skejby, Brendstrupgårdsvej 100, 8200 Århus N, tlf. 89495566

Indlæg:

Ernæring til patienter med levercirrose, fup og fakta, ved Niels Kristian Aagaard, afdelingslæge, PhD, Medicinsk afdeling V, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

Ernæring til patienter med levercirrose, hvordan gør vi det rent praktisk, ved klinisk diætist Mette Borre, Medicinsk afdeling V, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

Dokumentation for anvendelse af forgrenede aminosyrer (gennemgang af aktuel samt tidligere studier) til patienter med levercirrose., ved Gitte Dam, læge, PhD studerende, Medicinsk afdeling V, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

Non-alkoholisk fedtlever og ernæringsterapi

Henning Grønbæk, overlæge, PhD, Medicinsk afdeling V, Århus Universitetshospital, Århus Sygehus

Det er gratis at deltage i mødet og tilmelding er ikke nødvendig.

NUTRICIA-legatet

Er genopstået. Søg de 25.000 kr eller en del af dem. Se det efterfølgende opslag. Alle trænger til at komme på kursus eller at få gang i et projekt af en eller anden art.

Initiativmødet 2/12-09 i Kbh om Kosttilskud – sporstoffer, mineraler vitaminer

Der var 35 deltagere i mødet.

Jerk Langer startede med at gennemgå lovgrundlaget: der er **naturlægemidler**, som er godkendt af Lægemiddelstyrelsen, der er ca 110 stk nu. Det koster 1-1,2 mill kr at få et præparat godkendt.

Så er der **kosttilskud**, som er anset for en slags mad, der kan være en fysiologisk indikation eller ingen indikation. Der er for tiden ca 2.000 præparater på markedet.

Naturlægemidler er dyrest, bl.a. pga godkendelsesomkostningerne. Kosttilskud sælger mest.

Det er forbrugernes selv, der opstiller indikationerne oftest uden involvering af sundhedsprofessionelle.

I gratisaviser o.lign. er der mange annoncer for kosttilskud, og der gælder her en regel om, at sådanne ikke må anprise produktet. I samme nummer af bladet er der dog oftest en ren reklame for samme produkt, og man kan så undre sig over sammenhængen mellem disse to.

Jerk Langer fremdrog enkelte positive fund, men kun få kosttilskud er undersøgt overhovedet. Hvidløg kunne meget vel virke mod åreforkalkning i rimelige, gastro-nomiske doser (2 fed daglig). Guargummi har utvivlsomme, positive effekter, men påvirker også absorptionen af relevante lægemidler i negativ retning. Fiskeolie har dokumenterede effekter på ledsmerter ved rheumatoid arthritis, men ikke på arthrose, hvor studier mangler. Desuden dokumenteret effekt på recidiv af AMI samt hjertedød i rimelige doser.

Perikum har vist effekt på let-moderat depression i meta-analyse (Cochrane), men CYP-E-systemerne i leveren opreguleres, så der er medikamentelle interaktioner. Endvidere er der en del mulige interaktioner i forbindelse med operation.

En anden type af problem blev præsenteret af Kent Haderslev, som diskuterede sammensætningen af Tracel (mineraltilskud ved parenteral ernæring) til brug for langtidsernærede. Specielt er usikre målemetoder et problem, og der er mange skøn i relation til sammensætningen af præparatet.

DSKE-Tværfaglig efteruddannelsesdag på Skejby Sygehus 10/2-10

Der var 130 deltagere, som fyldte godt op i auditoriet. Programmet var på vanlig vis en blanding af teori og praksis.

Der var et design med fælles sessioner før frokost og opdeling efter.

Arrangementskomiteen har endnu ikke evalueret denne form, men det vil ske snarest af hensyn til næste års kursus.

Stemningen var god og deltageraktiviteten levende.

DSKE er i gang med at udvikle sit kursustilbud for medlemmerne, så bestyrelsen er interesseret i tilbagemeldinger af enhver art.

Diverse nyheder

ASPEN (det amerikanske selskab for klinisk ernæring) har udgivet nye retningslinier for ernæring af hospitalsindlagte børn med fedme (Jesuit et al. JPEN 2010;34:13-20). Deres rekommandationer er alle af lav grad (D-E) pga manglende evidens.

- De anbefaler at BMI anvendes til screening med fedmegrænse ved den øvre 95%-percentil. Evidensen vokser hos børn > 13 år.

- Der er svag evidens for at fede børn har en række øgede risici (anæmi, mangel på fedt-opløselige vitaminer og vit-B, hyperlipidæmi, insulin resistens og forhøjet BS). De bør derfor screenes for disse problemer.

- Energiberegning bør foretages på grundlag af måling med indirekte kolorimetri og ikke formler. Dette er begrundet i at skønnet over lean-body-mass er så usikkert.

- Energibehovet er det samme som for ikke-fede børn. Dette er begrundet i, at der ikke er evidens for konsekvenserne af hverken

hypokaloriske regimer eller hyperkaloriske regimer i den ”fede børnegruppe”. I samme nummer af JPEN (Taylor et al, JPEN 2010;34:21-31) findes en nyskabelse – en oversigt over betydende nyheder i året 2009, denne gang om ernæring på intensive afdelinger. Forfatterne har fremhævet usikkerhederne ved beregning af energibehov frem for måling, samt at der mangler studier af sammenhængen mellem grad af ernæring og outcomes med relevans for patienten. Endvidere blodsukkerkontrollen på intensive afdelinger. Den meget stramme BS-kontrol er forladt de fleste steder pga problemer med hypoglykæmi. En egentlig, veldokumenteret anbefaling findes endnu ikke. De fleste regner med 8 mmol/l, som et rimeligt kompromis. Det tredje emne i fokus er sikkerheden ved placering af naso-gastriske sonder. Der er ingen konklusioner om, hvad der er bedst, men placering af sondespids i duodenum frem for ventrikel anbefales. Der sættes spørgsmålstegn ved værdien af at optrappe sondeernæring som alternativ til at starte med fuld dosis. Erythromycin foretrækkes som behandling af ventrikelretention frem for metoclopramid, men kan kun anvendes i 3-7 dage pga nedregulering af motilinreceptoren. Blandt andre emner diskuteres zink, hvor der på det foreliggende ikke findes evi-

dens for rutinemæssig infusion. Det samme gælder selen og probiotika. I en oversigtsartikel anbefaler Pittas et al (JPEN 2010;34:70-78) at alle patienter, der skal i ernæringsterapi, screenes for D-vit mangel med bestemmelse af p-total 25-OH-vit D, samt at der gives aggressiv behandling ved mangel. Begrundelserne er mange og måske er det en overvejelse værd. Myosin- og actin-indholdet i muskulatur reduceres ligesom muskelfiberstørrelsen efter 35 dages sengeleje målt ved biopsier på 7 normale mænd. Alle fik ernæring, der dækkede deres beregnede behov. Det overraskende var, at de forskellige fibertyper rammes meget forskelligt. Type 1 fibre rammes hårdere end type 2A fibre, og type type 2X mere end type 2AX. Myosin- og actin-indholdet rammes mere end fiberstørrelsen, og der sker en ændring fra langsomme til hurtige fibre (Borina et al, Scand J Med Sci Sports 2010;20:65-73). Dette giver måske en forklaring på, at det er måling af håndgribe styrke, der giver de hurtigste resultater ved sufficient ernæring og ikke generelle mobiliseringsvariable. Muskelbiopsier bliver det nok vanskeligt at få foretaget på patientgrupper, men der kunne skelnes mellem hurtige og langsomme muskelbevægelser. Også indenfor sportsmedicin er der stor interesse for ventrikeltømning. Otte raske cyklede med ca 60% af VO-max (moderat belast-

ning) og havde hurtige ventrikeltømning med en blanding af glukose og fruktose end med glukose alene. Om det kan benyttes klinisk er uklart, men det kunne være spændende at prøve (Jeukendrup & Moseley, Scand J Med Sci Sports 2010;20:112-21)

GENERALFORSAMLING i DSKE

Finder sted efterårsmødet på RH den 28/5-10.

Der skal vælges nye bestyrelsesmedlemmer og evalueres på foreningens liv det seneste år. Husk at møde frem.

MØDER OG KONGRESSER

Næste ESPEN-kongres bliver i Nice 5-8/9 2010. Se www.espen.org

Næste danske årsmøde i klinisk ernæring, (DSKE) bliver fredag 28/5-10 på RH. Se www.dske.dk

ESPEN: www.espen.org.

Check ESPENs hjemmeside. Der er også kurser at melde sig til, e-learning-kurser, hvis du er medlem. Disse kurser LLL (Life Long Learning) kan i øvrigt

anbefales, og de bliver konstant forbedret.

Næste nyhedsbrev: juni-10. Indlæg er meget velkomne og sendes til for-

manden, som også er ansvarshavende redaktør mail-adresse: jra@life.ku.dk

I øvrigt er der god plads til dit indlæg også i næste nyhedsbrev.

BESTYRELSEN i DSKE

Formand:	Næstformand:	Sekretær:	Kasserer:
Jens Rikardt Andersen	Inge Nordgaard-Lassen	Mette Holst	Kent Haderslev
Overlæge, Lektor	Overlæge, dr.med.	Klinisk sygeplejespecialist, MKS	Afdelingslæge, PhD
Ernæringsenheden 5711	Gastroenheden	Center for Ernæring og Tarmsygdomme, Medicinsk Center, Aalborg Sygehus Syd	Med gastroenterol klinik C/A
Rigshospitalet, Blegdamsvej 9, 2100 Ø	Hvidovre Hospital		Rigshospitalet, Blegdamsvej 9, 2100 Ø
Institut for Human Ernæring, Københavns Universitet	Kettegård Alle	Hobrovej 18-22	
Rolighedsvej 30, 1958 FC	2650 Hvidovre	9000 Aalborg	
Tlf.: 35332504/23346654	Tlf.: 36326005	Tlf.: 99326267	Tlf.:
jra@life.ku.dk	Inge.Nordgaard-Lassen@hvh.regionh.dk	metteholst@rn.dk	Khaderslev@dadlnet.dk

Bestyrelsen i øvrigt:

Overlæge, PhD. Per Ivarsen, Nefrologisk afd C, Skejby Sygehus, Brendstrupgårdsvej, 8200 Århus N pi@dadlnet.dk	Klinisk diætist, seniorforsker PhD, Anne Marie Beck, afd. E, Fødevareinstituttet ved DTU, Mørkhøj Bygade 19, 2860 Søborg, ambe@food.dtu.dk
Overlæge Randi Beier-Holgersen, Kirurgisk Enhed, Helsingør Sygehus, Esrumvej, 3000 Helsingør rabeho@hih.regionh.dk	Ledende diætist, Cand Scient (Klinisk Ernæring) Tina Beermann, Center for Ernæring og Tarmsygdomme, Medicinsk Center, Aalborg Sygehus Syd Tina.beermann@rn.dk
1. reservelæge Sanne Dam-Larsen, Hepatologisk Klinik 2121, Rigshospitalet sanne.dam-larsen@dadlnet.dk	Forsknings- og kvalitetskoordinator, sygeplejerske Bettina Eskesen, MPH, Kolding Sygehus, Betina.eskesen@slb.regionsyddanmark.dk

DSKE

Dansk Selskab for Klinisk Ernæring

www.dske.dk

Nutricias Uddannelseslegat i Enteral Klinisk Ernæring

Uddannelseslegatet vil blive uddelt på årsmødet i Klinisk Ernæring på Rigshospitalet, 28/5 2010

Legatet er på 25.000 kr.

Nutricia sponsorerer legatet, som kan søges til flere formål:

1. **Videreuddannelse** indenfor enteral, klinisk ernæring. Der kan være tale om studieophold eller videreuddannelse i indland eller udland. Kongresdeltagelse dækkes ikke.
2. **Kvalitetsudviklingsprojekter** med klinisk indhold indenfor enteral, klinisk ernæring.
3. **Forskningsprojekter** indenfor enteral, klinisk ernæring. Det er dog ikke tanken, at legatet kan indgå som en lille del i store projekter.

Legatmodtageren er forpligtet til at holde foredrag om resultatet af indsatsen, sædvanligvis på det efterfølgende årsmøde.

Legatet kan søges af læger, kliniske diætister, sygeplejersker eller andre fagprofessionelle med dokumenteret interesse for klinisk ernæring.

Ansøgningen skal indeholde relevante oplysninger om:

- interesseområder
- igangværende projekter
- planer for videreuddannelse/studieophold
- projektbeskrivelse og budget
- persondata (navn, adresse, arbejdssted, titel, uddannelse, tlf.nr., e-mail adresse)
- max 200 ord

Nogle eksempler på relevante kurser:

- ESPEN ADVANCED COURSE IN CLINICAL NUTRITION, 1 uge
- ESPEN INTENSIVE COURSE IN TRACER METHODOLOGY IN METABOLISM, 1 uge
- ESPEN LIFELONG LEARNING PROGRAMME, varierende varighed, e-learning
- ESPEN COURSE IN CLINICAL NUTRITION, 1 uge
- ASPEN Self-Assessment Program, e-learning
- BAPEN short courses (UK): <http://www.nutritionociety.org>

Desuden udbydes en lang række store og mindre kurser på alle niveauer af universiteter og nationale, videnskabelige selskaber. De fremgår selskabernes hjemmesider.

Bedømmelseskomiteen er DSKE's bestyrelse.

Ansøgning sendes til sekretær i DSKE: Klinisk sygeplejespecialist Mette Holst, MKS, PhD-studerende, Center for Ernæring og Tarmsygdomme, Med. Gastroenterologisk afdeling, Aalborg Sygehus Syd, 9932 6267, 2711 3236, mette.holst@rn.dk

Ansøgningsfrist: mandag 26/4-08

Hvis du er i tvivl om dit formål ligger indenfor rammerne, så prøv at søge. Alternativt kan du tage kontakt til et bestyrelsesmedlem (se ovenfor eller på hjemmesiden www.dske.dk).

Jens Rikardt Andersen, Formand, DSKE